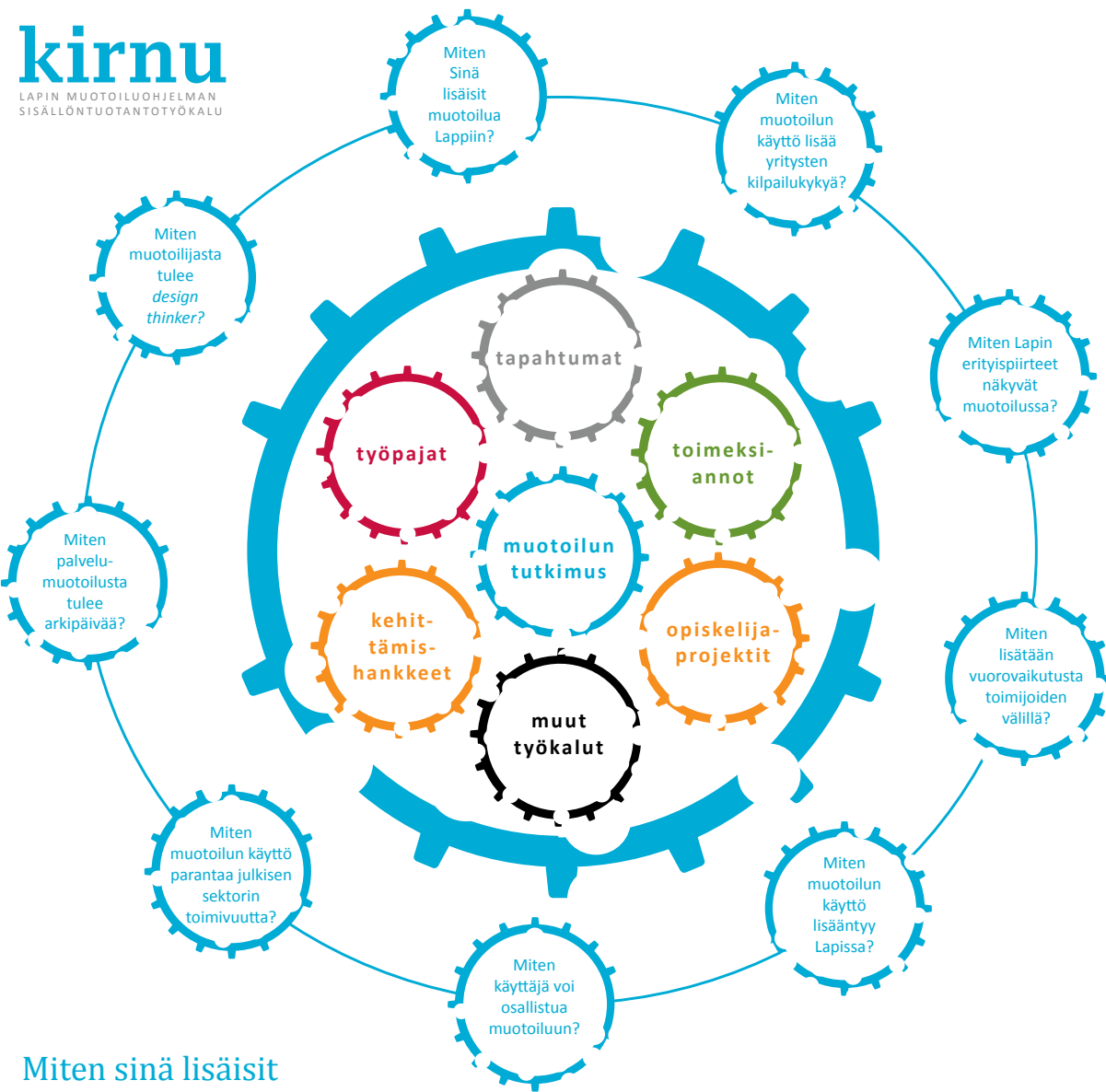

Miten sinä lisäisit muotoilua Lappiin?

Lapin muotoiluohjelman runko rakentuu Kirnun ulkokehän kahdeksasta kysymyksestä, joihin ohjelman toteuttajat vastaavat Kirnun sisäkehän työkalujen avulla. Yhdeksäs kysymys **“Miten Sinä lisäisit muotoilua Lappiin?”** tarjoaa avoimen mahdollisuuden tulla mukaan toteuttamaan ohjelmaa.

Miten Lapin erityispiirteet näkyvät muotoilussa?

Lapin erityispiirteet näkyvät muotoilussa esimerkiksi Lapin yliopiston teollisen muotoilun opiskelijoiden ideoimissa Mersuissa. Uusia Mersuja ideoitiin automuotoilukurssilla Lapin luonnosta ja elementeistä inspiraatioita etsien. Inspiraatioiden lähteinä ovat toimineet niin lumihanget, linnut, revontulet kuin tuntureiden muodotkin. Kurssi on suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä Veho Oy:n ja Mercedes Benz:in kanssa. Hyväksi palautteeksi voidaan myös lukea Vehon kiinnostus ja halu jatkaa yhteistyötä Lapin yliopiston teollisen muotoilun kanssa. Työt ovat saaneet suuren huomion mediassa.

KUUKKELI on esimerkki Lapin erityispiirteitä hyödyntävästä muotoilusta. Kuukkeli: **Sonja Meriläinen** ja **Antti Puskala**. Ohjaus **Lauri Snellman**.

Lapin muotoiluohjelman valmistelu

Lapin muotoiluohjelma 2010 - 2015 perustuu Lapin liiton vuonna 2008 tekemään *Lapin luovan toimialan strategiaan*. Lapin muotoiluohjelman valmistelusta on vastannut Lapin yliopiston taiteiden tiedekunta. Valmistelu on tehty Lapin lääninhallituksen myöntämän Euroopan Unionin rakennerahasto-ohjelmaan kuuluvan Pohjois-Suomen EAKR/OKM -hankerahoituksen turvin ajalla 1.8.2009 – 30.6.2011.

Valmistelussa on käytetty useita menetelmiä, kuten sidosryhmätapaamisia, haastatteluja, asiantuntijatapaamisia, ohjausryhmätyötä ja keskusteluja. Lisäksi on pidetty erilaisia työpajoja, joista mainittakoon ketterä työpajamuoto, joka menee sinne, missä ihmiset muutenkin jo ovat koolla. Valmistelu on vahvistanut käsitystä siitä, että Lappiin tarvitaan oma muotoiluohjelma tuomaan Lappiin lisää muotoilua ja saamaan Lapin muotoilua ja muotoilutoimijoita paremmin näkyviin.

Muotoilu Lapin muotoiluohjelmassa

Viime aikoina muotoilu on muuttunut voimakkaasti. Muotoilun muutos on konkretisoitunut muotoilun toimintakentän laajenemiseksi perinteisen teollisen muotoilun ulkopuolelle esimerkiksi palvelujen ja strategioiden muotoiluun.

Lapin yliopisto on nimennyt kuluvana vuonna palvelumuotoilun yhdeksi koko yliopiston profiiliin strategiseksi kärjeksi, jonka tutkimus ja taiteellinen toiminta ovat kehittyvässä vaiheessa. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan strategia 2020 määrittelee muotoilun tarkoittavan median, visuaalisen viestinnän, tekstiili- ja vaatetusalan sekä teollisen muotoilun suunnittelua. Tilan ja palveluiden muotoilu ja suunnittelu läpäisevät kaikkia taideteollisia aloja.

Muotoiluajattelu on tullut mukaan muotoilukeskusteluun ja alkanut kiinnostaa muotoilutoimijoita laajemmin. Lapin yliopistossa muotoiluajattelu ymmärretään laajasti eri toimijoiden välisen vuorovaikutuksen kautta.

Lapin muotoiluohjelmaan muotoilu sisältyy laajana ja monipuolisena käsitteenä ja tavoitteena on olla mukana vaikuttamassa muotoilun koko kirjon uudistumisessa.

LISÄTIETOJA www.lapinmuotoiluohjelma.fi

lisää
muotoilua
Lappiin

LAPIN MUOTOILUOHJELMA 2011 - 2015

LAPIN
MUOTOILUOHJELMA

UNIVERSITY OF LAPLAND
LAPIN YLIOPISTO

EUROOPAN UNIONIN
EUROOPAN ALUEKEHITYSRAHASTO

Vipuvoimaa
EU:lta

Miten muotoilijasta tulee design thinker?

Muotoilun asiantuntija tarvitsee muutakin kuin muotoilutaitoja. **Petra Falin** tarkastelee väitöstutkimuksessaan (2011) muotoilun asian-tuntijan ammatillista identiteettiä. Tutkimuk-sen mukaan muotoilun asiantuntemus tulisi nähdä alan tutkimuksessa ja koulutuksessa nykyistä laajemmin ja muotoilun todellisten käytäntöjen pohjalta.

PETRA FALIN Praktinen diffuusio. Muotoilu asiantunti-juuden alueena ammatillisen identiteetin näkökulmasta. Väitös, Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta 2011.

“ Muotoilun käytännöt ovat viime vuosina muuttuneet merkittävästi. Tämä näkyy esimerkiksi siten, että teollisuu-
dessa muotoilun asiantuntijatehtävät ovat monin paikoin erkanemassa operatio-naalisen muotoilijan työstä. Samaan aikaan perinteiset jaot muun muassa vaa-tetussuunnittelijan, teollisen muotoilijan ja graafisen suunnittelijan välillä hämär-tyvät, ja erillisiksi miellettyjen muotoilun osa-alueiden käytännöt sekoittuvat.

PETRA FALIN

Miten palvelumuotoilusta tulee arkipäivää?

Palvelumuotoilun käytäntöjä kehitetään ja tes-tataan Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnas-sa sijaitsevassa **SINCO**-laboratoriossa (Service Innovation Corner). SINCO ja sitä hyödyntävät prototypointimenetelmät on kehitetty La-pin yliopiston hallinnoimassa EAKR-rahoit-teisessa projektissa. SINCON “palvelunäyttä-möllä” voidaan testata esimerkiksi asiakaspal-velutilanne, jonka palveluympäristöt voidaan simuloida nopeasti. Palveluprototyyppien avulla voidaan innovoida uusia tai olemassa olevia palveluja sekä tehostaa yrityksen sisäisiä tuotantoprosesseja. Myös riski uuden palve-lun käyttöönotossa pienenee, kun jo varhaista ideaa on testattu lavastetussa ympäristössä. Ympäristön kehittämissä yhteistyökumppanina toimii Rovaniemen ammattikorkeakoulun virtu-aalitodellisuuden ohjelmointilaboratorio **pLab**.

www.ulapland.fi/sinco
serviceinnovationcorner.blogspot.com
SINCO -laboratorio.

Miten lisätään vuorovaikutusta toimijoiden välillä?

Rovaniemi Design Week on Rovaniemen Kehitys Oy:n, Lapin yli-opiston ja elinkeinoelämän yhteistyönä jo kolmena vuonna järjes-tetty kaupunkilaisia osallistava aktiivinen muotoilun viikko. RDW haluaa näyttää, että muotoilua on kaikkialla ja että se kuuluu kai-kille. Tapahtumaviikko nostaa pohjoista ja arktista muotoilua laaja-alai-sesti esille näyttelyiden, työpajojen, klubien, seminaarien ja erilaisten yleisöä osallistavien tapahtumien kautta.

RDWn aikana muotoilun avulla haetaan vastauksia myös Rovanie-men ajankohtaisiin kehittämishaasteisiin: vuoden 2011 **24h design-kisassa** teemana oli Rovaniemen Eteläkeskus. Kisassa kilpaili kolme huipputiimiä, jotka koostuivat muotoilijoista, Eteläkeskuksen yrityk-sistä ja Lapin yliopiston opiskelijoista. Kisan voitti rovaniemeläinen muotoilutoimisto **Puisto**. Äänestäjiä miellytti ajatus maisemoi-dusta alueesta sen eteläpäähän sijoittuvine Kaarreaukioineen sekä pohjoisen suuntaan etenevine viheralueineen. Aluetta rajaa metsäsaarekkeessa kohoava Jätkänroihu, korkea moderni veistos, joka valollaan luo tunnelmaa alueelle.

RDW 2011 muotoiluviikolla nähtiin myös interaktiivista muotoilua, kun **Aku Meriläisen** ja **Miila Kankaanrannan** kaupunkiarkkiteh-tuuria rikastuttava projisointi heijastettiin Kahvila Kauppayhtiön seinään. Grafiikka ymmärsi seinän muodot ja liikkeillään myötäili sitä. Grafiikan rauhallisen kellumisen saattoi kuitenkin keskeyttää ohi ajava auto, jolloin seinälle syntyi kiivas värin ja muodon pyörre. www.rovaniemidesignweek.fi

KUVA Irma Varrio

KUVA Aku Meriläinen

KUVA Antti Lindström

Miten muotoilun käyttö parantaa julkisen sektorin toimivuutta?

Unicef-projekti haastoi Lapin yliopiston opis-kelijat pohtimaan sitä, miten muotoilun avulla voitaisiin kehittää koulunkäyntimahdollisuuksia katastrofialueilla. Projektissa ideoitiin sovel-luksia, jotka tukevat katastrofialueella toimivaa oppimisympäristöä ja ottavat huomioon lap-sen tarpeet leikin ja oppimisen kautta: pulpet-tikoululaukku BagToSchool, teltan tilanjakaja Huvitent sekä oppimisseinä Monibox.

UNICEF -projektissa suunniteltu Monibox-oppimisseinä.

ULKOILUVAAATTEEN virtuaalisovitusmalli. Vaate on suunniteltu liikuntarajoitteiselle nuorelle.

KUVA Heidi Kaartinen

Miten käyttäjä voi osallistua muotoiluun?

Tekesin EAKR rahoitteisen Body-Fit -tutkimus-hankkeen yhtenä tavoitteena on tarkastella vaatetuksen virtuaalista kaavoitus- ja sovitus-prosessia, jotka perustuvat kehoscannerilla saa-tuihin digitaalisiin mittoihin sekä kolmiulottei-siin malleihin. Hankkeen muotoilukokeiluiden kohderyhminä ovat poliisit, liikuntarajoitteiset ja urheilijat. SYMCAD -kehoscannerilla otettuja asiakkaan mittoja hyödynnetään Lectran Mo-daris -ohjelmistoilla tehtävässä kaavoituksessa, virtuaaliompeleissa ja -sovituksessa.

www.ulapland.fi/body-fit

KUVA Kimmo Torkkeli

Miten muotoilun käyttö lisää yritysten kilpailukykyä?

Toimitilan visualisointi on yksi esimerkki tavasta, jolla yritys voi erottautua muotoilun avulla. **Suomen Yliopistokiinteistöt Oy** tilasi Lapin yliopiston graafisen suunnittelun opiskelijoilta teokset uuden toimistotilansa seinille. Suomen Yliopistokiinteistöjen

TIILAN UUSI ILME Yliopistokiinteistöjen Tampereen toimiston seinällä komeilee nyt **Esa-Pekka Niemen, Reetta Eskolan, Seppo Tarvaisen** sekä **Laura Isoluoman** ja **Maarit Rouskun** työt. Työpajaa ohjasivat lehtori **Leena Raappana-Luoro** ja pro-fessori **Riitta Brusila**.

toimitusjohtaja Mauno Sievänen sanoo kuvitusten herättäneen runsaasti positiivista huomiota. Työt toteuttiin tulostamalla digitaal-liset kuvat tapettimateriaalille. Tilaa kannustaa opiskelijoita nyt tuotteistamaan osaamisensa ja tekemään siitä yritystoimintaa.